

כ"ט:

הישן תחת המטה פרק שני סוכה

מסורת הש"ס

עין משפט
ג' ר מצוה

א א מ"י מ"ח מהלכות
לולב הלכה א קמ"ג
ש"ן מד טושי"ע א"ח ס"י
תמנ"ט ספ"ק א:
ב ב מ"י וקמ"ג טושי"ע
א"ח ס"י תמנ"ט ספ"ק
ה:
ג ג מ"י וקמ"ג טושי"ע
א"ח ס"י תמנ"ט ספ"ק ג:
ד ד מ"י טושי"ע ג ספ"ק
טושי"ע א"ח ס"י
ה תמנ"ט ספ"ק א:
ו ה מ"י טושי"ע א"ח ס"י
קמ"ג טושי"ע א"ח ס"י
טושי"ע א"ח ס"י

א ויטין ג' (למ"ג)
ב וי"י טושי"ע לקמן לא:
ג ד"ה טושי"ע (למ"ג) וקמ"ג לא:
ד וקמ"ג ג' (למ"ג) תמנ"ט
מ"ג (ט) ולמ"ג מ' וי"י טושי"ע
ו רש"י מ"י (ו) כס"א:
ז טושי"ע (ט) וקמ"ג לא:
ח כמ"א טושי"ע וקמ"ג וקמ"ג
ט וי"י ג' (למ"ג)

ועל שהיה ספק בידם לזכות ולא מיהו ועל
שפוסקים צדקה ברבים ואינו נותנין אמר
רב בשביל ארבעה דברים נכסי בעלי בתים
יצאין לטמון על כובשי שכר שכיר ועל
עושקי שכר שכיר ועל שפורקין עול מעל
צואריהו ונותנין על חבריהו ועל גסות הרוח
וגסות הרוח כנגד כולן אבל בענוים כתיב
ויעניים יירשו ארץ והתענוו על רוב שלום:

ולב יבש פסו"י ומפרש בגמרא משום דאיתקש לולב לאתרוג
דכתיב ביה הדר ולא כמו שפירש הקוטרת משום דכתיב
(שמות טו) זה אלי ואנוהו לזין ואנוהו אלא לכתלה ולא מיפסל כתיב
דמוכח פ"ק (לפ"ד דף א'): דאמרי רבנן
זה אלי ואנוהו לא אגודו כשר והאי
יבש להכא אין לפרש כמו יבש דפרק
אין מעמידין (ע"ו דף כ"ט): דתנן
החלוצים של נכרים יבשים מותרים
ומפרש בגמ' יבשים לאחר שנים עשר
חדש דהא אמרינן לקמן (דף ג') גבי
הדס יבש יבשו רוב עליו ושחמיר
שם שלשה גבי עליו לחין כשירין
אלמא אין היבשות תלי בשנים עשר
חדש אלא יש לומר יבשות דהכא כמו
יבשות און צבור דאמר בפרק על אלו
מומין (בבב"ב דף ג') רבי יוסי בן
המשולם אומר יבשה עד שמהא
נפרכת בלפורין:

תורה אור השלם

1. וענינו יירשו ארץ
והתענוו על רב שלום:
תהלים לו א'
2. ולקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדר
כפת תמרין וענף עץ
עבת ועריב נחל
ושחמירתם לפני ה'
אלהיכם שבעת ימים:
ד"ק רב כ"ג

הגהות הב"ח

(א) חו"ט ד"ה קפסוק ומני
וכי אכל הכא דעדין לא
למין חלפתיה:

לעני רש"י

אשקוב"א מטאבא

בוסף רש"י

נקטם ראשו הננו
שני אם נתקן ראש שני
עלין כנפולין מטולן קיולא
למ"ג: ס"ד ורש"י ט'
הדר בעיני מטה
היורה שניין והוא
יחמיר שם שמים עליו
(דמ"ג ד')

הדרן עלך הישן
לולב הגזול והיבש פסול י"ג של אשירה
ושל עיר הנדחת פסול י' נקטם
ראשו נפרצו עליו פסול נפרדו עליו כשר
רבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה ציני
הר הברזל כשירות י' לולב שיש בו שלשה
טפחים כדי לנענע בו כשר: ג' ק"א פסוק
ותני לא שנא ביו"ט ראשון ולא שנא ביום
טוב שני בשלמא יבש הדר בעיני וליכא
אלא גזול בשלמא יום טוב ראשון דכתיב
לכם י' משלכם אלא ביום טוב שני אמאי
לא א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי
משום

נקטם ראשו. נבארה מיידי בשני
עלין האמנעיים היואלין
מראש השדרה אכל קשיא דבגמרא
(דף ג') קאמר רבי יהושע בן לוי
יטלה המיומת פסול והן אומן העלין
האמנעיים והא אפילו נקטם ראשו
פסול כל שכן נטלו לגמרי וזרין לומר
דנקטם ראשו מיידי ברוב העלין
העליונים אי נמי אצטרך ליה לרבי
יהושע בן לוי לאשמעינן יטלה דסלקא
דעמיה דחשיב הדר טפי מנקטם אי
נמי יטלה אחת מן המיומת דנקטם
לא מיפסלה אלא כ"כ נקטמו שתייהן:

הדרן עלך הישן

נפרצו ע"י. ברוב עלין איירי כדתיבא בתוספתא (פ"ב ופ"י)
בקוטרתם שפירו מן השדרה שלו ואינו מחוברין אלא
על ידי אגרה משמע שרובה לומר שנתלשו לגמרי מן השדרה ולא
משמע בן בגמ' דאמרין נפרדו דעבד כי חופיא והעלין שנתלשו
מן השדרה הווי מיקרו כדאמרין בגמרא (דף ג') אמר רבה לא
י' (ליגוד) איניס לוליכא בהושענא דמשחירי הווי והווי חלינה כלומר
אם ארוך הוא יותר מדי מן הערבה וכל לקצץ מתחת לא לקצץ
בעודו כגודו דמשחירי עלי הלולב כשנתלש מן השדרה על ידי
הקצילה ומן ההווי עושין חופיא כדאמרין בהגזול קמא (כ"ק דף ט'
האי מאן דגזול לוליכא מחבריה ועבדינהו הווי קני מעיקרא לוליכא
והשחא הווי הווי ועבדינהו חופיא קני מעיקרא הווי והשחא חופיא
והלך אומן שכן דרך לעשות חופיא: קפ"ס"ק ותיג לא שנא ב"ש ראשון וצ"ש ב"ש שני. משמע דדייק מדקתני סתם ולא מפליג ומימה
הא אמרינן לקמן (דף ג') יקב וחסר כל שהו פסול אע"ג דבי"ט שני כשר כדאמרין לקמן (דף ג') בגמ' דר' חנינא מטביל ביה ופיק
ביה ומיקי מתני' בי"ט ראשון ואי דייק מדקתני גזול ולא קתני שאלו הא לקמן בסוף הסוגיא דייק רב נחמן בר יצחק הכי אכל הכא (א) לא
אסיק אדעתיה ואי משום דקתני גזול דומיא דיבש הכי נמי גבי נקב קתני עלתה חזוית על רובו דמפסול אף בי"ט שני משום הדר
ומייהו בירושלמי משמע קת' דמשום חזוית לא מיפסול אלא בי"ט ראשון דמסיק עלה רבי יצחק בר נחמן בשם ר' שמואל כל הפסולין אינן
פסולין אלא בי"ט ראשון בלבד ממין אמרינן רובו מנד אחד חוטמו כרובו והיינו במקום אחד דאמרין לקמן (דף ג') גבי חזוית ומייהו אי
יוס ראשון דווקא על כרחך הדר הוא ולא מיפסול אלא משום דחשיב כהסר ולא מסתבר כלל וי"ל דר' חנינא לית ליה האי קפסוק ומני
כמו שמואל דשמעתין דמוקי מתניתין דגזול בי"ט ראשון ומכשיר בי"ט שני אי נמי בירשא דמשנה שייך לדקדק דמתני סתם ולא מפליג
אבל כולהו אחרניי אידי דלא מפליג בירשא לא מפליג כפיפא ושוניה דבריו סתם אף על פי שיש חלוק:

בעינין הדר וצ"ב. משמע דפשיטא ליה דבעינין הדר לכולהו יומי ולכס משלכס לא מיהוקס אלא בי"ט ראשון וכן ולקחתם דמעטנין מיניה
חסר דבעינין לקוחה תמה לא מיפסול אלא בי"ט ראשון כדאמרין לקמן בפירקא (דף ג') ר' חנינא מטביל ביה בי"ט שני ופיק
ביה ותימה מאי שנא זה מזה הא כולהו כהדי הדדי כתיבי נחד קרא ולקחתם לכס כיום הראשון פרי עץ הדר ואי משום דמשמע ליה דהני
דכתיבי מקמי ביום ראשון עליה קיימי אבל הדר בתריה כתיבי אכתי קשיא מדכתיבי ולקחתם דרשינן בהקומן רבה (תמנ"ט דף ט') ולקמן
בפירקין (דף ג') דארבעה מינין שכלולב מעכבין זה את זה דבעינין לקוחה תמה ובשליה פירקין (דף מא') וצריש לולב וערבה (לקמן ד' מג.)
דרשינן נמי מדכתיבי ולקחתם לשון רבים שמהא לקוחה לכל אחד ואחד מדלא כתיבי ולקחתם לשון יחיד כי היכי דדרשינן ספק רבי ישמעאל
(תמנ"ט דף ט') ספירה לכל אחד ואחד מדכתיבי וספרתם ואם כן בשאר הימים מטיגי במין אחד ובלקוחה של אחד בשביל לכתך נראה
דהיינו טעמא משום דיוס ראשון דאורייתא גבזולין ושאר יומי דרבנן וזכר למקדש כדתיבא בריש לולב וערבה (לקמן דף מד.) הלכך בעיקר
הלקוחה כגון ד' מינין ולקוחה לכל אחד תקון בשאר יומי ענין דאורייתא וכן כהדר משום הדור מזהו אכל בחסר ובשאלו לא תקון
ובגזול פלוגתא דשמעתין דרבי יוחנן סבר דתקון משום מזהו הבהו בעבירה ושמואל סבר דלא תקון דמתוך שיזא בשאלו יזא נמי בגזול:
משום